

VESZET

AZ

25 ödsör. Ka. Napiberlet 50 sz. i erre a jubilaria s, jogosult arra, hetkes napi 25-ik u jegyet főáron

eladás, 25 ödsör, Ihászal. Napi. 292) lással, új szerep- déj-tékával. Poor pé-ével. Premi- 8) szám A. Sorozat.

34. sz. alatt zlet

HOLLANDER

TESEK

vasnagabb hat- és 40 lej. Állás- próhirdetések díj- díja 250 lej, elő-

gyváradi rabbi- t, olvasott és שרעטע ארט

zassirt

plárak mellett. — Oradea b előleg kifizendő

amarosszigeten Samu kóser bod- n szerezhet be leg- ban huskölönleg- 2690

gens zsidó fiatal- lakótusát keresek l- e, különbejáratu, belvárosi szobákot, vobahszállattal. — zhevit Salamonnai Fivéreknél P. M. ul).

ar. segéd, fűszer és emában jártas, már- ére való belépésre tik. Ajánlatok kor- tetés megjelölésel dök Mindazent Sa- oéghez, Zsibó. 2391

elék-és virág- agvakat

Fűmagot, rga-gyökeret, Diszrózsákat,

dennemű növé- ket és gumókat mert előrendü őségben szállít

Mühle Árpád

tézeteti telepe misoara Arjegyzék on és bérmentve

Értékesítő és Ki- adóhivatal:

Kolozsvár, St. Baron 3 Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: 232 és kiadóhivatal 232, 233 és 1947

1927. február 23. Szerda

1927 február 23 Szerda

BESZÉD-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Romániában	
Egész évre	1150
Félévre	600
Negyedévre	320
Egy hónapra	110

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	ek 40.-
Egy évre	5.-

Cluj-Kolozsvár X évfolyam 43 szám

5687 I. Adar 21

Averescu levele

Az a levél, amelyet Averescu tábornok intézett a közoktatásiügyi miniszterhez, a jelenlegi kormány első olyan megnyilatkozása, amely nyíltan és kategorikusan ellentétben áll az im- már évek óta tartó antiszemita agitáció és tüntetéseket. Igaz, hogy a miniszterelnök a problémának csak egyik részét érinti, a meg- meg- ujjuló diák tüntetéseket, de ennél a pontnál katonas és férfias rövidséggel szövegel is a kor- many álláspontját. „A kormánynak nincsen szüksége segítségre a nemzeti érdekek és a rend megvédésénél, mert rendelkezésére állnak a törvényes eszközök” — írja a minisz- terelnök s épen ezért illetéktelen beavatko- zásnak tart minden olyan magmozdulást, amely a törvényes közegek megkerülésével akarja a maga politikai, vagy egyéb céljait megvalósí- tani. Hónapok óta várjuk ezt a megnyilatko- zást a kormánytól és sokszor bizony az a szor- rongó érzés fogott el, hogy a mély hallgatás becsúszást jelent.

A miniszterelnök levele kétségkívül meg- nyugtatólag fog hatni a lakosság széles réte- geire, a dolgozó polgárokra, akiknek nyugalmát és biztonságát állandóan veszélyeztetették a nem éppen lélekes szándékú manifesztációk. De meg- nyugtatólag hat főként azért, mert azt a re- ményt kelti fel bennünk, hogy ez a levél az első lépés azon az úton, amely csakugyan a rendhez és nyugalomhoz vezet. A miniszter- elnöki levél valóban csak az első lépés, amely- mag követniük kell az intézkedések egész so- rozatának. A jó és lelkiismeretes dokor nem szorítkozhat a betegség külső jeleinek elűnta- tására, de sokkal inkább igyekszik a külső je- leket előidéző okokat felderíteni és az meg- szüntetni. A tüntetéseket csak külső megnyilvánulási formái annak az atmoszférának, amelyet az évek óta tartó és egyre felerősödő antiszemita izgatás idézett elő. A gyökeres gyógyítás csak akkor veheti kezdeét, ha a kormány megteszi a szük- séges lépéseket az izgatás és uszító propaganda megfékezésére. Sajnában, könyvekben, nyilvános beszédeken, szövegekben, képekben és irásokban meg- nem szűnő intenzitással szörföl a valótlan és hajmeresztő vádakait a zsidó lakosság ellen, anélkül, hogy az alaptalanul rágalmazókat bárki is felelősségre vonná, vagy legalább leintend.

Ez a szabad izgatási lehetőség idézte aztán elő, hogy ma már nyíltan gyilkosságra buzdít- ják a lakosságot a zsidóság ellen, ugyancsak büntetlenül. S hogy ez az uszítás mennyire nem marad hatástalan, azt bizonyítják a vég- láthatatlan atrocitások és bizonyítja főként az a gyilkosság, amelynek ügyében a campulungi bíróság éppen a tegnapi híradta ki az ítéletet. Jogérvényes bírói ítéleteket nem áll módunk- ban kommentárokkal kísérni s éppen ezért megjegyzés nélkül kell tudomásul vennünk Totu diák felmentését. Amit mi ebben az ügyben felemlíthetünk, az nem a pör lényegére vo- kozik, hanem azokra a kísérő jelenségekre, amelyek a per fő tárgyalását megelőzték és kö- vették. És itt önkénytelenül a miniszterelnök levelére kell gondolnunk, s ki oly megrendít- hetetlen határozottsággal szövegel le, hogy a kormánynak nincsen szüksége segítségre a nem- zeti érdekek és a rend megvédésénél. Ha ez a kormányra nézve áll, mennyivel inkább áll a független román bíróságokra, amelyeknek el- fogulatlanosságban és befolyárolhatatlanságban nem szabad kételkedni. Miért volt hát szükség akkor azokra a tömegtüntetésekre, amelyek a campulungi tárgyaló teremben a vádlott diák érdekében lezajlottak?

Hiszük, hogy a miniszterelnök levele gon- dolkodásra fogja bírni mindazokat, akik eddig

érezketlenül beszéltek el sok fájdalmas jelenet- mellét. Hiszük, hogy a miniszterelnök levele a követni fogja a kormányintézkedések egész sorát, melynek végre mindenki számára közérthetővé

foszják tenni, hogy a kormány csakugyan minden szükséges eszközre a rend megvédésénél, mert rendelkezésére állnak a törvényes esz- közök.

A miniszterelnök levelében utasította a közoktatási- ügyi minisztert a diákmozgalmak megfékezésére

Tíz ezer diák részére telepet építenek Bucarestben

(Bucuresti-Bukarest, február 22: Az Uj Ke- let tudósítójától.) Averescu tábornok miniszter- elnök a következő levelet intézte a közoktatási- ügyi miniszterhez:

„Miniszter Úr! Kérem, intézkedjék az Ön által legmegfelelőbbnek tartott úton”, tudassák az ország egész diákságával, hogy tartózkodjunk bármilyen tüntetéstől. A kormányban nincsen szüksége segítségre a nemzeti érdekek és a rend megvédésénél, mert rendelkezésére állnak a törvényes eszközök. Az állhatatlanság részéről bármilyen beavatkozás a törvényességből való kilépés a törvények szigorít kell, hogy maga után vonja. El ne felejtjük, hogy az ország számos részében, a fővárosban együtt, a rend fenntartása szükségessé teszi az ostromállapotot, amely nem enged kivételeket és a kormánynak nem áll jogában, hogy az általános szabálytól bárkinek javára eltérjen.”

A közoktatásiügyi miniszter a miniszterelnök átirata alapján üzenetet küldött valamennyi rektorátusához, megjegyezve, hogy ez az utasí- tás közzétételre kerül.

figyelmaz etés és a legszigorubb intézkedéseket helyezte kilátásba a rendbontók ellen.

A miniszterelnöknek a közoktatásiügyi minisz- terhez intézett átiratához csatolva volt a cser- novitzi diákok egy kérése, amelyben a „Cserno- vitzer Morgensht.” betiltását követelik. A mi- niszterelnök a kérésre a következő megjeg- yést írta: A diákok tördjének a tanulással, a többi kérdést bízzák a kormányra.

A művészeti minisztériumban tegnap este és este a diák problémák intézésére küldött mini- zteri bizottság. Miután Lepedatu pénzügy- miniszter elhagyta a Psarovici, Goga és Goldis miniszterektől álló bizottság nem hozott vég- leges határozatot. Elhatározták, hogy a fővá- rosban a Dealul Spirii n diáknevelő intéste- nek a kaszárnyák helyére. Az itt létesítendő diákotthonokban 10 000 diák kap lakást, páro- sával fogtak majd egy-egy szobában lakni. Ho- talmas könyvtár, előadó- és szórakozóterem, stb. építtik ki a diákotthonokat.

A bizottság e hét folyamán folytatja ta- rászkozárait.

Heves viták között tárgyalják a hadirokkantak ellátásáról szóló javaslatot

„Nem az adjutánsom voltál, hanem a kenyérsütő kemencék parancsnoka.” Lupu holnap deklarálja a parlamentben az új párt megalakulását

(Bucuresti-Bukarest, február 22. Az Uj Ke- let tudósítójától.) A kamara mai ülésén Chio- rascu elnökölt. A miniszterek közül Mircescu és Lupu voltak jelen az ülésen.

Bardescu kormánypárti kérdése az egészség ügyi minisztert, igaz-e, hogy a gyógyszerárul- tást egy megantársaság monopóliumává akarj- tenni?

Jov kormánypárti kéri, rendeljék el a cen- zurát a kisenevi „România Noua” című lap ellen.

Florescu curista az aradi csempézés iratait kéri és szankciókat követel.

Mircescu tábornok hadügyminiszter az ar- zenél telken k a volt frontharcolók számára leendő parcellázásáról terjeszt be törvényjav- slatokat.

Ezután folytatták az I. O. V. törvényjavas- lat tárgyalását.

Voicu Nitescu kéri, hogy az özevgyek, ár- vák és rokkantak sorába a magyarok által an- nak idején internáltak és az internáló táborok- ban elhunytak utódait is felvegyék.

Megjé a törvényjavaslatot nem tartja rossz- nak, csak kívánság volna, hogy a segítség gyorsabban jöjjön, mint eddig.

Jarcovacu előadó beszéd után és megát- ísítja, hogy a leg több százezer politikai szem- pontból felgöközt a javaslatnál, holott ez az a hárd s, ahol nincs helye a politikának.

Hanus: Ön igaztalan!

Jarcovacu: Ép a Hanus hozzájének ada- tait nem felhívok meg a tényekre. Felhívást teszt a parlament összes tagjához, ne fúzenek demagógiát akkor, amikor közérthető dolgokat tárgyalnak. Ez a megjegyzése elsősorban Ha- nusra és Jarcovacura vonatkozik.

Jonutescu: A háboru alatt az Ön adjutánsa voltam, de nem akarok mégegyeszer az lenni. Jarcovacu tábornok: Nem adjutánsom voltál, hanem a kenyérsütő kemencék pa- rancsnoka.

Végül rámutat arra, hogy az egyetlen ob- jektív szónok Saveanu liberális volt.

Lupu a parlament holnapi ülésén deklará- ciótan jelent be az új párt megalakulását. Ujna Averescu fog beszélni a belpolitikai ügyeiről.

A szenátus ülésén Valeanu miniszter a tisz- tek földosztására vonatkozó törvényjavaslatot terjeszt be, majd Popovici tábornok kér intéz- kedést a belügyminisztertől a falvak fokozot- tabb őrzésére.

Lukasievici a csernovitzi utak és hidak ja- vitását sürgeti.

Nepirenden a vasúti anyagjavításokról szóló törvényjavaslat szerepelt, amelyhez Baranga előadó és Valeanu miniszter szólta hozzá. Előbbi élesen támadta a liberálisokat, akik idegen gyáraknak skarnak monopóliumokat adni és nincsenek megelégedvejjával, hogy a fel- állítandó gyár tőkéjének 60 százaléka lesz rom- mán, igazgatóságának pedig kétharmada.

— Az Osztrák pénzügyi konszolidáció.

Lásból jelentek: A polgármestri hivatal jelen- tése szerint, Llan vértórnak elküldt Bécs vértora Központi Takarékpénztáránál egy 18 millió szilvingyi kölcsönt perlektuálni. A tárgyalások sorsó elkerült továbbá a kamatlábnak 7 3/4 szá- zalékról 7 1/4 százalékra való lecsökkentésre. Mielőtt az üzenetet folyósítsák, meg kell keresni a felelősekről Landtag hozzájárulását is, ami azonban ugyancsak bizonyítva van.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó újabb intézményekkel biztosítja tevékenységét

Az Árvagondozó folyó hó 20-án tartotta meg rendes havi központi bizottsági ülését S. r. Paris 36 alatt lévő helyiségében dr. Kertész Jerő elnöklété mellett. A gyűlésen részt vettek: B. Schán Géza, dr. Csátróm Oszkár, dr. Eisler Mátyas főrabbi, Gyárfás Ede, Kua Adalbert, dr. Neufeld Mihály, Rosenzweig Emánuel, Sajovits Ná hánné, Schwartz Jakab, Schwartz Miksa, dr. Schönberger Menasse és dr. Spitzer József.

A vasárnapi ülés rendkívüli fontossága abban áll, hogy nem muló jelentőségű ügyeket tárgyal meg, hanem oly intézmények alapját vetette meg, melyek alkalmasak lesznek arra, hogy súlyos társadalmi bajokat modern szociális szellemben oldjanak meg: ezek az intézmények a tihucai nyaralótelep megvétele, a pályaválasztási tanács megszervezése, az iklödi műhely felszervezése, a szatmári tanoncotthon megnyitása.

A központi bizottság mindenekelőtt pertekutálta a tihucai nyaralótelep megvásárlását. Ezzel az Árvagondozó egy oly intézménynek vetette meg az alapját, mely eddig az erdélyi zsidóság előtt teljesen ismeretlen volt és a maga nemében páratlan az országban még ma is. A gyermeknyaralót — nyugati minta szerint — az Árvagondozó már néhány éve végzi, de természetesen a vezetőség elképzelésének megfelelő munkát csak most fog lehetni végezni, amikor a svájci főküvst (tihucai telep az Árvagondozó tulajdonába ment át. Most a telep a modern igényeknek megfelelően lesz felszerelve és nem lesz, mint eddig csak két hónapig igénybe véve, hanem tavasztól ősziig. A nyaralótelep megvétele a zsidó gyermekvédelem szanitaris terén egy új korszak kezdődik.

A másik, nemkevésebb fontos döntése volt a vasárnapi Árvagondozó ülésnek, hogy a pályaválasztási tanács még március hó folyamán megkezdje a tényleges munkáját. Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy milyen rendkívüli fontossága van ennek az intézménynek az erdélyi zsidóság gazdasági struktúrájának jövőbeni kialakulása szempontjából. Természetesen az Árvagondozó ezen a téren sem akar felületes munkát végezni, hanem szakszerű tudományos kutatásokon alapuló tevékenységet kifejteni. Az új szervezést kijelölt vezetője Bécében fogja a pályaválasztási tanács gyakorlati munkáját tanulmányozni, hogy ennek megfelelően indíthasson itt is meg a munkát.

Egy harmadik jelentős eredménye a vasárnapi ülésnek — mely bizonyára a nagy közönség érdeklődésére számot tarthat — az, hogy az Árvagondozó, miután már több ízben foglalkozott az iklödi műhely ügyével és most végre sikerült megteremténi a lehetőséget rá, hogy ennek a műhelynek a válságos helyzetét szüntetni lehessen. Az Árvagondozó egyelőre a deficit fedezését vállalta el és ezzel biztosította az üzem zavartalan működését. Az Árvagondozó a legnagyobb készséggel karolta fel az iklödi műhelyek ügyét, mert egy, a legjobb értelemben vett forradalmi lépést látott ezek létrejöttében.

Páratlan jelenség az a maga nemében, hogy jesiva-bocherek, a talmudisztikus tanok mellett a nap nagyrészt műhelybe töltésük és valamely iparágban képezésük ki magukat szakszerűen. A műhely jövőjének biztosítása érdekében az Árvagondozó egyelőre a deficit fedezését vállalta el és a várt eredmény mutatkozni fog, továbbra is gondját fogja viselni a műhelynek. Kétségtelen, hogy az Árvagondozó ezen újabb akcióját az erdélyi ortodoxia a megérdemelt simpatióval fogja kísérni.

Végül a központi bizottság színter örömmel vette tudomásul a szatmári helyi csoport értesítését, hogy az ottani tanoncotthon berendezési munkálatai annyira előrehaladtak, hogy március 6-án meg lehet tartani az avató- és megnyitótűnépélyt. Így az Árvagondozó intézetei

ujból eggyel megszaporodtak és az árvagondozás intézményes biztosítása megint egy lépéssel előbbre haladt.

A szervezeti ügyekben fontos változás állott

Anglia végleg megegyezett a kantoni kormánnyal

Borsalmis retorikára van kilátás a sanghaji vérengzésekért. A „Times“ a kínai kommunista propaganda sikeréről

(London, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A különböző, egymásnak legtöbbször ellentmondó hírek Anglia megegyezéséről a kantoni kormánnyal, a legújabb jelentések szerint, most végre pozitívnak látszanak. O'Malleynek sikerült megegyezést létesítenie Csen kantoni külügyminiszterrel, de hogy a megegyezés milyen természetű és milyen klausulákat tartalmaz, erre vonatkozólag még nem érkeztek részletes híradások.

A megegyezés különösen angol belpolitikai szempontból bír nagy fontossággal. Macdonald kijelentette ma, hogy rendkívül örül a megegyezésnek, annál is inkább, mert a munkáspárt már régen sürgette a megegyezést.

be a nagybányai helyi csoportnál, amennyiben egészen új vezetőség alakult, mely minden bizonnyal intenzív eredményes munkát fog kifejteni.

London, február 22. A megegyezéssel egyidejűleg a londoni lapok kimerítően foglalkoznak a sanghaji mészárlásokkal. A „Daily Mail“ szerint a terror csak pillanatnyilag kedvez Sun-Fuang-Csangnak, de bizonyos, hogy amint a kantoniak elfoglalják Sanghajt, rettentő retorziót fognak alkalmazni a jelenlegi uralom exponenssival szemben. A „Times“ hosszú cikkeiben méltatja a kantoni kommunista szervezkedés precízitását, mely az angolok elleni akció kivételében is elsőrangú.

Látogatás Charcot professzornál, a tenger mélységeinek világhírű kutatójánál

A tudós nyilatkozott forradalmian újszerű kutatásai eredményeiről

(Páris, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban jelent meg a francia fővárosban a világ egyik legérdekesebb térképe: a tenger medrének földtani atlasza. Évtizedes szorgalmas és tudományosan pontos munkának az eredménye ez, annak a szívós és kitartó munkának, amelyet Jean Charcot professzor végeztet.

Ebből a kimegasztó alkalomból ellátogattam a világhírű tudós lakására a „Bois de Boulogne“ tölgyei közé, a városi villába, ahol az Ocsán nagy kutatója lakik teljes visszavonultságban.

A professzor mindenekelőtt megmutatta azokat a hajómodelleket, amelyeknek eredeti-jelű végére sikeres kutató utjait. Itt van mindjárt az „Ellida“, amit Charcot professzor 1908-ban a francia flotta számára ajándékozott. A hajót a francia tengerészetiügyi hivatal új tudományos eszközökkel szerelte fel és évente két nagy tudományos utat végeztet vele: nyáron a déli sark tájékán, télen pedig a Calaisi csatornán folytat a hajó segítségével tudományos kutató munkát.

Az öreg professzor, aki maga vezeti a munkálatait, ezeket mondja:

— A hajó legényeége ugyasólván egyetlen család. Lelkesen és egymással együttműködve dolgozunk és ha munkánkat siker koronázza, akkor mi ebből kölcsönösen kivesszük a magunk részét. A munkához pedig a jó tudományos felkészültség mellett főleg akaratra van szükség és szívós kitartásra. Az első módszeres és rendszeres geológiai munkát a tengerfenéken 1921-ben kezdtük és 1924-ben fejeztük be. Ennek a munkának eredménye az a megbízható geológiai térkép, amelyet a Calaisi csatorna mélységeiről készítettünk. Mondhatnám, hogy mi teremtettük meg a tenger alatti geológia új tudományát. Elődelink — Thoulet, Delesse és mások — a tenger felületének a ki kutatására szorítottak. Mi már jóval előbbre vagyunk és akik utánunk következnek már csak azon a csapáson folytathatják a tenger mélységeinek kutatását, amelyet mi megkezdtünk.

— Vajjon sok pénzt emésztett fel ez az új tudomány? — kérdem.

Mosolyogva felelt az ősz tudós:

— Szerecsére sikerült annyira felöközni az érdeklődést, hogy ezen a réven emberek és államok szívesen áldoznak erre a célra. Tavaly az északi sark vizek aljáról nagyon érdekes leleteket hoztak felszínre: megkövesedett állat, és növénymaradványokat. Legtöbbször ezeknek a gróndlandi vizekben találunk. Meg tudjuk állapítani öszke-szelelő tudományos módszerek alapján, hogy az ősdobában, mielőtt az ember megjelent volna a földön, az északi sarkvidék egy ószke-szelelő hőmérsékletű volt, amely

egyfelől Ázsiával, másfelől Amerika északi részével függött össze.

Az északi sarkvidék klímájáról szólva, a tudós kijelentette, hogy s ahol a világon ennél egészségesebb éghajlat nincsen. Északarkai utjaira egyébként felesége is el szokta őt kísérni. Az eszkimókról szólva, a tudós az a meggyőződése, hogy ez egy Ázsiából bevándorolt mongol törzs, amely kihaltban van, különösen amióta az alkoholra adta magát.

Jean Charcot professzor végül elmondotta, hogy 1882-ben az osztrák Weyprecht-expedíció vezetője, Gratzl őrnagy az északi vizeken felfedezte a Mayen szigetet, itt később 1902-ben megfigyelő állomást építettek, amit később igen fontos rádiógráf állomássá fejlesztettek ki. Ezt a szigetet a francia kutatók majdnem minden alkalommal felkeresik. A Weyprecht-expedíció egyik tagja itt halt meg. A sirt is a francia professzor gondozza, nehogy a jegesmedvek feldulják. A sziget egyébként csak tavalyig volt osztrák tulajdon. Tavaly Dániának ajánlkozta oda az osztrák köztársaság.

Charcot professzor, aki tul van már a hetvenedik éven, reméli, hogy még egy jó néhány új ocsáni fölfedezést fog szerezni a tudomány-nak. (M. B.)

„His Master's Voice“, „Columbia“ stb. művész-tánc-lemezben és beszélgépheen óriási választék Dávid hangszerkészítőnél, Cluj. v. Unio-utca 12 sz. Heberlemezek! Alapítva 1896.

Megnyit a Széchenyi-ter 34. sz. alatt tojás üzlet melyben minden nap szakszerűleg lámpázott garantált friss tojást piacol ár-an 50-100 dbig megrendelést házhoz szállítunk. HOLLANDEK

Hirdetessen az Uj Keletben

Tavaszi ruhák olcsó festése, tisztítása megkezdődött CINK-nél, Cluj

SELEC
K
Pierre Dec
Ma I. rész 10
— mi min
Rendes hel
Zü
Szenzációs
ben Kemjon
H. C
Mas
A n
cikke
fa-cim
izás
Mus-o
tusánál
Mi a faszcizmus?
lálmanya? V-gy p
teremménye? Meg
akkor, amikor Mus
elysvalami ez a f
játározta ve na törté
teátrális figura —
tett volna meg?
Semmi kétség, h
most meg van szer
san egybe van fűve
és a veséret megtér
ran megváltoztatta
vel ezelőtt megjelent
A f scizmus ered
meg lehet találni. S
D'A nauszio volt. A
relfegyverkezett Fu
ben Mussolinai meg
ket, hogy r-bolja ki
adta ki, hogy a vas
a földműveseké.
Ea jól emlékszet
jóval a háboru előt
ebéden hangok hang
amelyek azt proklam
teljesen tsadjon me
ismerje el. Ebben a
a fiokához tartozó
nak deklaráltak, zé
Még 1919-ben se
feszítette a I alla erő
fedezte fel a maga
Ha az ember elolv
programját, amelyet
tak, akkor alig akar
faszcizmusnak valam
a program teljesen
hirdetnek. A hét év
nna volt, pacifista v
vetelte, szj ózabada
got követelt, a pr
telte, hatalmas addé
daktív tőke ellenfél

SELECT MOZGÓ

Ma

kerül bemutatásra a szezon legnagyobb kinematografiai alkotása

Kis rongyosok Les deux Gosses

Pierre Decourcelles híres regénye után. Főszerepekben a kiváló **Gabriel Signoret**, a világ egyik legnagyobb művésze, valamint **Jean Forest** és **Leslie Shaw** fenomenális gyermekek.

Ma I. rész 10 felvétel. — Hétfőn, 28-an II. és utolsó rész. Ezen filmnél tiszteletjegyek nem érvényesek. A negy tologás elkerülése végett — mi mind a városban volt ezen film bemutatásánál — számított jegyek előre megvételre 8 óra d. e. 11 órától a Select-mozgó pénztáránál.

Rendes helyárak! Előadások kezdete pontban 3, 5, 7 és 9 órakor. Rendes helyárak!

Jön GROZAVESCU temetése.

Urania-Mozgó

Züllés torkában

Szenzációs kalanddráma. A rendőrség harca a bűn ellen. Főszerepben Kemjón Fanamet. Következő műsor **Harry Piel** a vadállatok közt.

Apollo-Mozgó

Carlo Aldini ismert művész

Harc Berlin ellen

nagyszerű kalandor filmben.

H. G. Wells lesújtó véleménye Mussoliniról és a fascizmusról

A nagy angol író alanti érdekes cikke rögörög analízist nyújtja a fascizmus szellemi lényegének és igazán mélyreható bírálatát adja Mussolini alakjának, szellemi habitusának.

Mi a fascizmus? Mussolini fegyvere és találmánya? Vagy pedig Mussolini a fascizmus teremtménye? Meg fog-e halni a fascizmus akkor, amikor Mussolini meghal? Vagy pedig olyavalmi ez a fascizmus, amely akkor is eljárt volna ve na történelmi szerepét, ha ez a teátrális figura — Mussolini — sohasem született volna meg?

Semmi kétség, hogy a fascizmus úgy, ahogy most meg van szervezve, születése óta szorosan egybe van fűzve Mussolinival. Bár nevét és a veserét megtartotta, a természetét alaposan megváltoztatta azóta, hogy hét esztendővel ezelőtt megjelent a színen.

A szellemi alya: D'Annunzio

A fascizmus eredetét már a háború előtt is meg lehet találni. Széles értelemmel D'Annunzio volt a fascizmus volt az, amely elfegyverkezett Fiuméért, holott abban az időben Mussolini még arra bujogatta a tömegeket, hogy reboltja ki a boltozatot és a jelszót adta ki, hogy a vasutak a vasutasoké és földet a földműveseké.

Én jól emlékszem arra, hogy Londonban, jóval a háború előtt, egy ugyevezett irodalmi ebéden hangok hangzottak, Iahából eredők, amelyek azt problémázták, hogy Oszország teljesen tagadjon meg mindent, csak a jövőt ismerje el. Ebben az időben Mussolini azokhoz a fiokékhoz tartozott, akik magukat pacifistáknak deklarálták, szélsőbaloldali szocialista volt.

Még 1919-ben sem volt Mussolini igazán faszobor a Italia erőszakos ifjúsága még nem fedezte fel a maga megszervezőjét és istenét. Ha az ember elolvassa a fascizmusnak azt a programját, amelyet hét esztendővel ezelőtt írtak, akkor ellig akarja elhinni, hogy annak a fascizmusnak valami köze volna a melhoz. Az a program teljesen ellenkezik ezzel, amit ma hirdetnek. A hét év előtti program republikánus volt, pacifista volt, a cimek eltörlését követelte, sajtószabadságot, gyűlékezési szabadságot követelt, a propaganda szabadságot követelte, hatalmat adott a gazdagokra, az inprodatív tőke elkönfiskálását, bankok és tőzsdék

megszüntetését, a paraszok szovjetizálását és ehhez hasonló jökat.

Politikai melodráma

Leszünk szobor a szocializmus és a katholikus néppárt ellenségévé fejlődött ki. Az 1926-ik évi kongresszió választásokon megragadta a po alkalmat a Giolitti miniszteriumot támogatni és ennek fejében ez a kormány szintén jóindulattal viseltetett iránta. A fascisták ekkor szerveztek először bandákat, amelyek a választópolgárokat megfélemlítették. Az eredeti programot lecsanekent eljuttatták, apránként elfelejtették. Mussolini mindinkább felvette azokat a pózokat és frázisokat, amelyek az olasz ifjúság halandós képzetének leginkább megfeleltek. Vegül abban a szerepben lépett a világ elé, amelyet akár D'Annunzio ishatott volna meg a számára tizenöt esztendővel ezelőtt. A skrupulusok nélkül való megváltó szerepében, aki az őn Iceliát ujjíztatteti.

Mussolini csak eredmény nem ok

1919-ben Mussolini meg a szélső szocialista ideákkal főtől. Nem vádolom őt emiatt a frontváltással szemben. Őt, úgy látom, a született színész és demagóg ösztöne vezette. Nem hiszem, hogy intelligens meggondoltság utján jutott volna oda, hogy a romantikus reakció karjába vessen magát.

Ha az ember azt a tömördek fotográfiát tanulmányozza, amelyet Mussoliniról készítettek a amelyet szétvártak a világon minden felé, akkor azonnal látszik, hogy Mussolini csak, eredmény, nem pedig trükkök. Ez a gömbölyded, félig erős, félig gyenge arc a népszerű színész külseje.

A fascista lélek azt kívánja a munkástól, hogy búsakén és szenvedelmelen dolgozzék és örömrészeve foadjon el azt, ami érdeke neki. A katona ne törődjék másval, mint azzal, hogy ujjongva meghalasson. A papok legyenek szentek, minden kérdés nélkül a a tanítók csak egy leckét tanítsanak az iskolában — Iahát. Kétsékedést és feltételt egyáltalán nem ismer. A gondolatot árulások tesztit, a vitát gyengeségnek a a veszedelem közlekedésének jelentését olyan hitványaságnak, amelyet kényszerűen kell tenni.

Mind-ddig, amíg Mussolini ezt a dalt énekelni fogja, a fascizmus köztörői lojalizmussal fog irányában viseltetni. De ha valamilyen

csoda folytán Mussolini egyszerre csak intelligens emberré válik a a szociálistákkal verné meg, akkor a fascizmus elsöpörné őt. A fascizmus tisztessége tag dhatatlan. Nincs meg benne az a kommercializmus, amely egyik-másik régi vezetőjét jellemeste.

Itália jövője:

szolgálat és katasztrófa

Itália jövőndője előttem aórlbelül ilyenformán rajzolódik le:

Es a romantikus, hasafias és bombasztokkal dolgozó fascista part továbbra is a markában fogja tartani az országot, de ugyanakkor szélsőségesen mindinkább a hazai és külföldi tőke hatalma alá kerül. S minél inkább ennek a tőkének a hatalmába kerül, annál inkább kénytelen az ogy forrón szeretett Oszországot olyan országgá súlyasztani, ahol a mu kocsat végig kiserolják, a parasztokat terrorizálják, míg végül szép Oszország Európa ipari pohlavá válik. E nem látok ma Oszországban olyan erőt, amely a fascizmus az utirányát megváltoztathatná. Es az utirány a szolgálat és a katasztrófa felé mutat.

Oszország ma Európa beteg országa, az arca piros, de nem az egészségétől, hanem a lástól. Még képes fel-fallotbanó erőszakosságokra, de ezek nem tartanak sokáig. Honyatlik. Az európai fejlődés köréből kiesett. A haladó civilizációnak nem tényszerűje többé. Inkább vigyázni fognak rá, mint a teucó-át kérti.

Háború? Forradalom?

Vagy mind a kettő?

Később sok minden törésekkel ezzel a szegény beteg Oszországgal, amelyet félrevezetett ifjúsága ennyire legyengített. Azt hiszem, megtartani kiprult arca, villogó szemé a magas hőmérséklete saját magát sem vezetheti többé félre. Lehetőség, hogy egy végtelen háborúba fog belegratni, de az is lehetséges, hogy labozságának nyomorúsága oly magas fokra hág majd, hogy társadalmi forradalom reszketteti meg. Az is lehetséges azonban, hogy mind a kettőt ráéri a sors. A háború is, a forradalom is igen súlyos és megszerható következményeket fog maga után vonni. Ebben a tekintetben Oszország az egész emberiség számára veszedelmet jelent. De mint tudatos résztvevő megcsinált nagy és jelentőségteljes leani a világrámában. Oszország ma a többi országok szempontjából semmi más, mint — Mussolini.

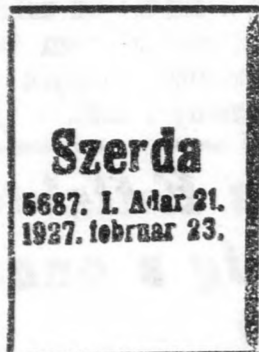
— Iparpártolási kedvezmény. A február 20-iki „Monitorul Oficial”-ban megjelent minisztertanácsai határozat értelmében Gustav Dahinten szászsebesi bányász megrapta az iparpártolási törvényben előírt kedvezményeket.

...nál, amennyiben
... mely minden bi-
... munkát fog ki-
.....
kantonai
A „Times”
... munkáspárt má-
... egyezéssel egyide-
... foglalkoznak a
... ayli Mill” szerint a
... San-Fung-Csang-
... kantoniak elfoglal-
... fognak alkalmazni a
... szemben. A „Times”
... kantonai kommunista
... az angolok elleni
.....
... ójánál
... ényetről
... Amerika északi ró-
... májáról szólv, a
... a világon ennél
... csen. Északarki
... szokta őt kísérei.
... ósnak az a mag-
... lából bevándorolt
... an van, különösen
... gát.
... végül elmondotta,
... yprecht-expedió
... északi vízekén fel-
... később 1902 ben
... t, amit később igen
... eztek ki. Ezt a
... mejdnem minden
... yprecht-expedió
... a sirt is a francia
... y a jegesmedvek
... ut csak tavalyig
... Dániánsk aján-
... ráság.
... l van már a het-
... ég egy jó néhány
... zni a tudomány-
... (M. B.)
... oice”,
... művész-
... ezben
... gépben
... választék
... ávid
... készítőnél, Cluj.
... utca 12 sz.
... rlemezek!
... apítva 1896.
... 34. sz. alatt
... zlet
... üleg lámpázott
... 50—100 dbig
... HOLLANDER
... Keletben
... nél, Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi es hazai...
Szecsesterk Giesztaly Janos es dr. Marton...
Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását...

A mai naptár

Kiralyi kiutetést kapott egy erdelyi zsidó gyarigazgató. Csiki udvaronk jelentik: A kisvárosokban es plans faluhelyeken meg...

A német pénzügyminiszter balesete. Berlinből jelentik: D. Kohler birodalmi pénzügy...

Földrengés a La Manche csatorna partján. Parisból jelentik: A La Manche csatorna...

A Barisszia Trumpe dor-ünnepelye. A kolozsvári Akadémia Barisszia vasárnap este fél...

Dr. Koleszár László és Kós Károly előadása. Rendkívül nagy érdeklődéssel...

A 'Studio' az építőmunkás otthonában. A kolozsvári szakszervezetek kulturális...

Megbukott a kampószereszek bécsi színháza. Bécsből jelentik: az osztrák főváros...

Grosszmann Mária: Tragédiám. Ezzel szemben ezeken a körülményeken tragikus...

Ügyvédek mérnökök figyelmébe. Kolozsvár főudvarnyelvi (út-össze és közeledés) két...

Kéthly Károly temetése. Budapestről jelentik: Hétfő délután három órakor temették el...

Bartók-bemutató Prágában. Prágából jelentik: A prágai Neues Deutsches Theaterben...

Pénteken kezdik meg a pálya-udvaron elfogott kommunista párttagok tárgyalását. Budapestből jelentik: Pénteken kezdik...

Véres összeütközés az indiai mohamedán és hindu lakosság között. Bombayből jelentik: Tegnap a hindu és mohamedán...

A Palesztinai hivatal közleményei. A pészachi hivatali közlemények közléseknek...

Legett egy kistűzde a baramvásártéren. Tegnap este 11 órakor sigyulást a baramvásártéren...

Áremetést kérnek a kolozsvári élelmiszeriparosok. A kolozsvári városban ma...

Mussolini Rómába hívta az európai acéltársulat vezetőit. Rómából jelentik: Mussolini meghívására...

Szagerkották darabja 4 lej az Uj Kelet könyvtárában. Szer. Baron L. Pop 10.

A nicaraguai elnök szövetségi ajánlatot tett az Uniónak. Washingtomból jelentik: Diaz nicaraguai elnök ajánlatot tett az Egyesült...

Underwood a világ legjobb írógépe. Gyári berakati Róvász Béla papírkereskedésében, Marosvásárhely

Fontos! Neumann Regina Maria Cerna, harisny

SZINHA

Szerda: Maricza gr. Karácsonyi... Szombat 8-kor: N. Vasárnap fél 12-kor: szerte... Vasárnap fél 4-kor: ujdonság 7-sz...

GARDI... 50 literen felüli... Frajfil Fe

SZÖ... békebeli min...

Fontos! *Selyem frakkmóltény, tőr, frakkbőr, egyéb összes speciál bélések és szabókéllékek*

Neumann Károly, Cluj
Rogina Maria 10. szaküzletében kaphatók.
 Cerna, harisnya, kézimunka nagyraktár.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

MAGYAR SZÍNHÁZ Heti műsor

Szombat: Maricza grófnő (Jukilásis előadás, 25. előszór Karácsonyi líval, Tolnay, I. sz. Sz. Sorozat 292.)
 Csehtörték: Bizánc (Uj betanulással, új szereposztással. Táray Ferenc vendég tákával. Poor Lili és Jacovics Jenő főlépével. Premie-bérlét 50 szám. Sorozat 293.)
 Péntek: Bizánc (Napibérlét 51 szám A. Sorozat-szám 294.)
 Szombat 3-kor: Nagypó (12-ik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi István születésének 86-ik évfordulója alkalmából. Bevezető előadást tart: Márton István. Sorozatszám 295.)
 Szombat 8-kor: Fehér egér (Ujdonság. előszór. Neményi Lilivel. Premie bérlét 51. szám. Sorozat 296.)
 Vasárnap fél 12-kor: Albertina Ferrari, a világ-szerte üneplélt hegédművésznő egyetlen hangversenye. (Művészközpont emelt helyárakkal. Napibérlét 51 szám B. Sorozat 297. A bérlők jegyeit hivatalra készségesen be-cseréli a titkári iroda.)
 Vasárnap fél 4-kor: Párisi kirakat. (Oporette-ujdonság 7-szedzer. Neményi, I. sz. Sz. Sorozat 298.)
 Vasárnap 7-kor: Imeretlen katona. (Tárayval, Poor Lilivel. Bendes helyárak, Napibérlét 52 szám A. Sorozat 299.)
 Vasárnap fél 10-kor: Cikuszhercegeő (20-adszor. Bendes helyárak. Bérlétszűnet. Sorozat 300.)
 Hétfő: Fehér egér (2. előszór. Neményi Lilivel. Napibérlét 52 szám B. Sorozat 301.)
 Kedd: Fehér egér (Napibérlét 52 szám A. So-rozatszám 302.)

GARDI
 Erdély legelőgánsabb
fényképezési műterme
 Cluj, Str. Saguna No 13.
 (volt Bartha Miklós-utca)

Ajánlunk elsőrendű
italokat
 50 literen feleli és vago tételekbeni mennyi-ségekben a legújánvos-bb napirabban és re-dig: **Magurai fajborok:** rizling, király-leányka, muskó ály, szerévizid, fourmin stb.
 I. **Asztali** borok és óborok is minden minő-ségben. Kistűstön főzött, saját termelésű **sall-vórium és seprőpálinka.**
 Megrendeléseket
Frafil Felger Testvérek
 céghez — Simleul Silvaniei — kértünk

Valódi HERZ szalámi
 békebeli minőségben, minden jobb tüzletben kapható.

KÖZGAZDASÁG

Hivatalosan még nem erősítették meg a 200 millió német kölcsönről szóló hírt

Március elején új tárgyalások indulnak meg a román-német vitás ügyek rendezésére

(Cluj-Kolozsvár, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej várattalul erős tempójú emelkedésnek egyik magyarázata tudvalevőleg az a 200 millió aranylejtés kölcsön, amelyet a kormányunk sikerült Németországban biztosítani. Feltűnő azonban, hogy a kölcsönhöz nyilvánosságra jutása óta olyan mértékben borul erre a tranzakcióra, amelyből nem lehet a valóságot kihámozni. Eddig ugyanis teljesen magánjellegű információkon kívül a német kölcsöntárgyalásokról semmiféle hivatalos közlemény nem adtak ki, amely a lapoknak azt az állítását, hogy a kölcsönösszerződést megkötötték, megerősítene. Sőt újabb bukaresti jelentésekből arra kell következtetni, hogy az állítólagos kölcsön előfeltételül szereplő vitás ügyek rendezése sem történt meg.

Hír szerint március elején valószínűleg itt Faipari osztályt állít fel a bukaresti tőzsde. Bukarestből jelentik: Szerden délután a bukaresti iparkamara helyiségében értekezlet tartott az erdélyi favállalatok vezetői. Az értekezlet legfőbb tárgya az hogy kémi fogják a fővárosi tőzsdének faosztályt való kiépítést, amely a fa-árakban kötött ületeket bejegyezze.

Állami uton kéri a tegett ruszkóval botgyár ujjáépítését. Tudósítók jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy február 11-ről 12-re virradó éjjel Farkas Saul máramaroszigeti nagyiparos ruszkóval botgyára porráégett. A hír meghaladja a mártíriumot, amelynek csak jelentéktelen része tért meg biztosítás útján. Csakhogy a gyár megszüntével 50-60 család is maradt kenyer nélkül, amit az egész község megérez, mert ez az ipartelep volt Ruszkova gazdasági élettéje két év óta. Akkor vitette meg ugyanis a botgyár alapját a három Fischer testvér, akik az egyre súlyosbodó pinkrizis miatt a vállalatot 70 százalékosan Farkas Saulnak engedték át társai minőségben. Az így megerősödött gyár modern gépekkel szerelte fel üzemét, felszámolta a munkáslétszámot, amelynek havi bére 110-120 ezer lejt tett ki és az a pénz a községben maradt, úgy, hogy ezen a révön a falu kereskedői is megélték a gyárból. A vállalat gyártmányai nagy-szerűen fogytak és így igen szép prosperitás-nak nézett első, amikor bekövetkezett a katasztrófa, amely a hivatalos vizsgálát szerint gondatlanságból állott elő. Most a munkásoktól maradt lakosság a kormányhoz kértül fordulni, hogy maga az állam építsen botgyárat Ruszkó-ván, mert ezáltal megélték nésház juttatja az ország legínségesebb vidékének lakosságát, másrészt pedig a más ipari célokra fel nem használható erdőség, amely különbözőben parlagos marad,

Szajóban tárgyalások indulnak meg Románia és Németország között, amelyeknek az a célja, hogy megállapodást hozzanak létre a következő vitás kérdésekben:

1. A bukaresti békeszerződés részleges vég-r hajtsától kifolyólag Németországba vitt román javak, amelyekért Románia megfelelő kártérítést követel, minthogy bizonyítani tudja, hogy a németek ezeket a javakat á vették.
2. A német birodalmi banknál 1916-ban ponált aranykölcsön és a Gseneral-bankjegyekért járó kártérítési ügye.

Ezeknek a kérdéseknek az elintézése után kerülnek ezek tárgyalásra azok az ismeretes megrendelések, amelyeket a kormány a Davos-tervezet szerint Romániának járó hadi kártalanítás számlájára akar perfolkuálni.

Ígyen rentábilis módon hasznosítható lenne. A község, amely az erdői tagyca bocsátán egy ilyen állami üzem rendelkezésére, a máramaros-igeti prefektúra és iparkamara intervencióját akarja igénybe venni a terv megvalósítása érdekében.

Vámhivatalok nem adhatnak ki számaduplikátot. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszterium a központi devizahivatal inter-venciójára körrendeletben felhívta az összes vám-hivatalok figyelmét arra, hogy a jövőben a vám-hivatalok nem bocsáthatnak ki másolat-számítványt. A devizahivatalnak ugyanis tudomására jutott, hogy egyes vámhivatalok az erdélyi fakturák visszatár-tásával másolatokat adtak ki, amelyeket néha arra használtak fel egyes kereskedők, hogy ugyanegy importátúra több devizavásárlási engedélyt szereztek. Ezért azután a rendelet értelmében a vámhivatalok ezentul csak az eredeti felbőlyegzetvi számlákat fogják az importőröknek kiszolgáltatni, duplikátot pedig kizárólag a vámvézerigazgatóság jóváhagyásával lehet kiadni.

Meghívó. A cluj Kereskedelmi és Ipar-kamara igazgatótanácsa folyó évi február havi tel-jes ülését február hó 26-án (szombaton) este 7 órakor fogja megtartani a Kaucara közgyűlési ter-mében (Calea Victoriei 51. szám II. em.) a követ-kező napirenddel: I. A gyűlés megnyitása. II. El-nöki jelentés. III. Ügyforgalmi jelentés. IV. A fel-ügyelő bizottság 1927. január hó 31-iki jegyző-könyve az 1926 október 1-től december 31-ig ter-jedő időről szóló kamarai számadásról. V. Kereska-delmi és Iparkamaráról szóló törvény 18 §-a alap-ján lemondottak tekintett Inachim Pop helyére a XII. osztályba (Kisipar) egy póttagnak behívás ú-ján való választása a legközelebbi kamarai közgyű-lésig. VI. A CFR díjtétel-osztályozásának módosítása. VII. Vam és szállítási gyakorlati tanfolyam. VIII.

Tőzsde

A lej tozábbi emelkedése és zárlati lanyhulása idegességet keltett a piacon, amelynek igazi motívumait nem lehet pontosan megállapítani. Temesvár, amely eddig elárasztotta a piacot, ma nem is jelentkezett és dőben alig lehetett devizát kapni.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3260-3270	—	—	491 1/2	520	11004	13662	64925	1928
Newyork	168-169	51993	520	2555	166	57210	710	3376 1/2	—
London	822-824	2522 1/2	252237	12893	807	2775	3443 1/2	16882	485
Páris	670-680	2035	2035 1/2	—	653	2240	2776	13234	391 1/2
Milano	760-770	2295	2275	112 1/2	740	2505	3109	149	441
Prága	502-504	1540 1/2	1540 1/2	—	495	1694 1/2	2103	—	296 1/2
Budapest	2970-2980	9090	9090	—	29	—	12412	59148	—
Belgrad	—	918 1/2	913 1/2	—	300	1004 1/2	1246 1/2	5944	176
Bukarest	—	320	315	1550	—	344	48025	2662 1/2	61 1/2
Varsó	—	5810	5805	—	—	6385	7906	378	—
Bécs	2390-2400	7320	7320	—	2350	8057 1/2	—	476 1/2	—
Berlin	4020-4080	128 1/2	12825	—	59 1/2	13562	16824	80015	—

Száz lejt árfolyama: Zürich (utó) 315, Páris 1550, Budapest 844, Bécs 43025, Prága 20623.

